

Odbor za ustavna pitanja
Predsjednik

29.4.2022

g. Johan Van Overtveldt
Predsjednik
Odbor za proračune
BRUXELLES

gđa Irene Tinagli
Predsjednica
Odbor za ekonomsku i monetarnu politiku
BRUXELLES

Predmet: Mišljenje o izvješću o provedbi Mehanizma za oporavak i otpornost
(2021/2251(INI))

Poštovani predsjednici,

u okviru navedenog predmeta, Odbor za ustavna pitanja (AFCO) na svom je sastanku od 28. ožujka 2022. odlučio podnijeti mišljenje vašim odborima. S obzirom na hitnost predmeta koordinatori odbora AFCO predložili su da Odbor mišljenje podnese u obliku pisma.

Na sjednici održanoj 28. travnja 2022. Odbor za ustavna pitanja razmotrio je pitanje i usvojio mišljenje u obliku pisma s 22 glasa za, 5 protiv i 1 suzdržanim¹, u kojem poziva Odbor za proračune i Odbor za ekonomsku i monetarnu politiku da kao nadležni odbori uključe njegove prijedloge u prijedlog rezolucije.

S poštovanjem,

Antonio Tajani

¹ Na konačnom glasovanju nazočni su bili: Antonio Tajani (predsjednik i izvjestitelj za mišljenje), Gabriele Bischoff (prva potpredsjednica), Charles Goerens (drugi potpredsjednik), Giuliano Pisapia (treći potpredsjednik), Loránt Vincze (četvrti potpredsjednik), Gerolf Annemans, Vladimír Bilčík (za Estebana Gonzáleza Ponsa), Damian Boeselager, Leila Chaibi, Włodzimierz Cimoszewicz, Gwendoline Delbos-Corfield, Pascal Durand, Angel Dzhambazki (za Geerta Bourgeoisa), Daniel Freund, Sandro Gozi, Brice Hortefeux, Laura Huhtasaari, Sophia in 't Veld (za Guya Verhofstadta), Victor Negrescu, Paulo Rangel, Antonio Maria Rinaldi, Domènec Ruiz Devesa, Jacek Saryusz-Wolski, Helmut Scholz, Pedro Silva Pereira, Sven Simon, László Trócsányi, Rainer Wieland.

PRIJEDLOZI

U svojim rezolucijama o budućnosti Europe od 16. veljače 2017. Parlament je naglasio potrebu za poboljšanjem sposobnosti djelovanja Unije i jačanjem demokratske odgovornosti i transparentnosti njezina donošenja odluka s obzirom na to da je metoda Zajednice najprikladnija za funkcioniranje Unije.

Od listopada 2021. na Konferenciji o budućnosti Europe (dalje u tekstu „COFOE”) se raspravlja, među ostalim, o demokratskim i ustavnim izazovima Unije; takve su rasprave relevantne za institucionalnu strukturu Mehanizma za oporavak i otpornost i demokratsku kontrolu koju bi Parlament trebao provoditi nad isplatama sredstava preko vanjskih namjenskih prihoda u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost (RRF).

Dopisom od 13. listopada 2020. upućenim predsjednicima Odbora za proračune i Odbora za ekonomsku i monetarnu politiku Odbor za ustavna pitanja podnio je mišljenje o Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi Mehanizma za oporavak i otpornost (RRF) (COM(2020)0408 – C9 0150/2020 – 2020/0104(COD)).

Odbor za ustavna pitanja primio je na znanje nacrt izvješća Odbora za proračune i Odbora za ekonomsku i monetarnu politiku od 17. veljače 2022. o provedbi Mehanizma za oporavak i otpornost (2021/2125(INI)), dalje u tekstu „Nacrt izvješća”.

U prethodno navedenom pismu od 13. listopada 2020. Odbor je, uz dužno poštovanje načela institucionalne ravnoteže, zatražio da Uredba o Mehanizmu za oporavak i otpornost¹ sadržava odredbe za osiguravanje demokratskog nadzora i odgovornosti. Neke od tih odredbi navedene su u kurzivu u nastavku, nakon čega slijede preporuke Odbora:

- *„savjetovanja s dionicima na više razina, uz predstavnike ili tijela na regionalnoj i lokalnoj razini, gospodarske i socijalne partnere, kao i organizacije civilnog društva i druge relevantne dionike, među ostalim tijekom pripreme planova za oporavak i otpornost, bez stvaranja nepotrebnih zastoja u tom procesu, u skladu s načelom partnerstva”*; u tom pogledu Odbor izražava žaljenje, kao što je navedeno u rezoluciji Parlamenta od 10. lipnja 2021. o nadzoru Mehanizma za oporavak i otpornost, što mnoge države članice nisu ili nisu na odgovarajući način uključile regionalne i lokalne vlasti u postupak izrade nacionalnih planova za oporavak i otpornost; u skladu s člankom 18. stavkom 4. točkom (q) Uredbe o Mehanizmu za oporavak i otpornost, Odbor ustraje na potrebi da se u postupak provedbe i praćenja Mehanizma za oporavak i otpornost uključi najširi raspon dionika, uključujući lokalne i regionalne organizacije, socijalni partneri i nevladine organizacije; Odbor stoga poziva na uspostavu strukturiranog dijaloga s civilnim društvom na razini EU-a, primjerice stvaranjem sustava lokalnih vijećnika EU-a, kako bi se smanjila distanca između njih i Unije²; odbor napominje da su građani na konferenciji COFOE općenito istaknuli potrebu za jačanjem veza između građana i lokalnih institucija³ kako bi se povećala transparentnost

¹ Uredba Vijeća (EU) 2020/2094 od 14. prosinca 2020. o uspostavi Instrumenta Europske unije za oporavak radi potpore oporavku nakon krize uzrokovane bolešću COVID-19 (SL L 433 I, 22.12.2020., str. 23.).

² Završno izvješće društva Kantar, str. 85.

³ Četvrti panel građana, tematska podskupina 2.3. – Promicanje europskih vrijednosti – preporuka 18: „Približiti građane i građanke EU-a Uniji stvaranjem i jačanjem veza s građanima i lokalnim institucijama kao što su lokalne vlasti, škole i općine. Time bi se drastično poboljšala transparentnost te doprlo do građana i ostvarila bolja

i poboljšala komunikacija o konkretnim inicijativama EU-a;

- „redovito i pravodobno izvješćivanje i pružanje informacija Europskom parlamentu i Vijeću, istodobno i pod jednakim uvjetima, u pisanom obliku i sudjelovanjem predstavnika Komisije i država članica na sjednicama nadležnih odbora Europskog parlamenta”; u tom pogledu Odbor pozdravlja činjenicu da se između Komisije i Parlamenta održava redoviti dijalog u skladu s člankom 26. Uredbe o Mehanizmu za oporavak i otpornost; ustraje u tome da bi se te razmjene trebale odvijati onoliko često koliko to zahtijeva Parlament, a ne rjeđe od minimalnog standarda od „svaka dva mjeseca” utvrđenog u članku 26. stavku 1. Uredbe o Mehanizmu za oporavak i otpornost te da Komisija mora uzeti u obzir stajališta Parlamenta; Odbor naglašava da bi se te razmjene trebale temeljiti na transparentnom, potpunom i pravodobnom priopćavanju informacija od strane Komisije u skladu sa standardima iz članka 25. Uredbe o Mehanizmu za oporavak i otpornost, tj. minimalnim standardima; u tom smislu Odbor zahtijeva da se operativni sporazumi koje su potpisale Komisija i države članice dostave Parlamentu; Odbor ustraje u tome da Komisija mora redovito obavješćivati Parlament o statusu procjene nacionalnih planova za oporavak i otpornost te o načinu na koji su države članice ostvarile ciljne vrijednosti i ključne etape;
- „pristup Europskog parlamenta jedinstvenoj bazi podataka koja sadržava detaljne informacije u elektroničkom obliku o svim krajnjim primateljima sredstava iz Mehanizma”; u tom pogledu, u skladu sa stavkom 11. Nacrta izvješća, Odbor traži od Komisije da od država članica zatraži uspostavu odgovarajućih alata za izvješćivanje koji uključuju detaljan skup podataka o krajnjim korisnicima; poziva na detaljnije izvješćivanje, uz stavljanje naglaska na pokazatelje ishoda i učinka, a ne na ostvarenja, kako bi se omogućilo bolje razumijevanje uloge i dodatnosti Mehanizma; Odbor traži da se ti podaci potpuno transparentno priopće Parlamentu;
- „pristup financiranju uvjetovan poštovanjem vrijednosti iz članka 2. UEU-a u skladu s pravilima koja će se u tom pogledu utvrditi za cijeli proračun EU-a”; u tom pogledu podsjeća da se, u skladu s člankom 8. Uredbe o Mehanizmu za oporavak i otpornost, Mehanizam za oporavak i otpornost provodi u skladu s Uredbom o općem režimu uvjetovanosti⁴; Odbor pozdravlja presude Suda Europske unije od 16. veljače 2022. u predmetima C-156/21 i C-157/21 kojima su odbijene tužbe za poništenje koje su Mađarska i Poljska podnijele u ožujku 2021. protiv Uredbe o općem sustavu uvjetovanosti; Odbor istovremeno primjećuje da se nacrtom rezolucije⁵ na Konferenciji o budućnosti Europe poziva na proširenje primjene režima uvjetovanosti na sve povrede vladavine prava, tj. ne samo na povrede koje utječu samo na proračun Unije; Odbor nadalje pozdravlja odluku Komisije da aktivira sustav uvjetovanosti u slučaju Mađarske; Odbor upućuje na zajedničko izvješće usvojeno 31. ožujka 2022. zajedno s Odborom za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove koje se odnosi na njihovu zajedničku misiju o poštovanju vladavine prava u Poljskoj; prema tom zajedničkom izvješću i neovisno o trenutačnom geopolitičkom kontekstu, EU od poljskih vlasti treba i dalje zahtijevati da Poljska poštuje obveze koje proizlaze iz Ugovora u pogledu poštovanja demokracije, vladavine prava i temeljnih prava; u

komunikacija s njima o konkretnim inicijativama EU-a i općenitim informacijama o EU-u”

⁴ Uredba (EU) 2020/2092 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2020. o općem režimu uvjetovanosti za zaštitu proračuna Unije (SL L 433I, 22.12.2020., str. 1.).

⁵ Drugi panel građana (tematska podskupina 2.1. – Zaštita vladavine prava – preporuka 10).

zajedničkom izvješću navodi se da bi se u tu svrhu trebali iskoristiti svi relevantni instrumenti iz paketa instrumenata za vladavinu prava, uključujući godišnje izvješće o vladavini prava, postupak iz članka 7. stavka 1. UEU-a, postupke zbog povrede prava i režim uvjetovanosti vladavine prava; stoga Odbor od Komisije traži da i u slučaju Poljske aktivira članak 6. stavak 1. Uredbe o općem sustavu uvjetovanosti; naposljetku, Odbor naglašava da se nijedan projekt ne bi trebao financirati u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost ako je u suprotnosti s vrijednostima EU-a sadržanima u članku 2. UEU-a;

Nadalje, u skladu s uvodnom izjavom 20. i člankom 5. stavkom 1. Uredbe o Mehanizmu za oporavak i otpornost te u skladu sa stavkom 26. Nacrta izvješća, Odbor ustraje na potrebi da se projektima koji se financiraju iz Mehanizma za oporavak i otpornost poštuje načelo dodatnosti financiranja Unije i da Mehanizam ne bi trebao, osim u opravdanim slučajevima, biti zamjena za stalne nacionalne rashode.

Naposljetku, u skladu sa stavkom 9. Nacrta izvješća, Odbor potiče države članice da zatraže zajmove u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost ako im odgovaraju kamatne stope zaduživanja Unije.

U dugoročnijoj perspektivi Odbor napominje da sredstva koja su Uniji potrebna možda neće biti moguće osigurati u okviru trenutnog višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje 2021. – 2027. i instrumenta Next Generation EU, među ostalim uzimajući u obzir i novu geopolitičku situaciju potaknutu ratom u Ukrajini; odbor stoga traži od Komisije da procijeni bi li Mehanizam za oporavak i otpornost trebalo produljiti nakon njegova trenutnog obvezujućeg razdoblja ili čak pretvoriti u trajni instrument, uz osiguranje da će se prevladati postojeći nedostaci u pogledu parlamentarne odgovornosti i nadzora.